

IV

Палестина в края на VI век

Покорената някога от римляните Палестина в VI в. влязла в състава на Източната римска империя. След Веспасиан и Адриан, в VI в. положението на Палестина значително се подобрило, главно вследствие на това, че били открити светините, скъпи за сърцето на всеки християнин – Голготата и Гробът Господен. Поклонници от целия християнски свят се устремили към св. Земя. Императорите не щадели средства за възстановяване на свещените паметници на старозаветната и християнската древност. Йерусалим, който бил запустял в течение на два века, отново станал богат и славен град на Изтока... Ние ще приведем тук краткото описание на Палестина в края на VI в. от съчинението "Палестина под властта на християнските императори" по Алфонс Куре.

"Палестина се състои от гъсти мрежи от планински вериги, съставлящи половината на страната, обкръжавана, както от запад по бреговете на Средиземно море, така и от изток по бреговете на р. Йордан и Мъртво море, с две сравнително тесни низини, остро издигащи се от запад и с ред последователни тераси, спускащи се на изток в дълбочина, намираща се много по-ниско от морското равнище. На най-високата точка на южната част на тази възвишеност стои Йерусалим със своите стени, кули, базилики, църкви, манастири, болници и странноприемни домове, украсявани в течение на три столетия от св. Константин и Елена, Евдокия и Юстиниан, и станал, благодарение на своето духовно значение, най-богат и главен град на целия Изток.

На средния връх на Елеонската планина се възвисявала над целия град базиликата "Възнесение". Един до друг по цялото дефиле на Елеонската планина, закриваща хоризонта, се натрупали манастири, църкви, параклиси, основани от двете Мелании, Васа, Татяна, Ксения, Евдокия, Юстиниан и Анастасия. В един от тези манастири се криели в това време една от дъщерите и сестрата на император Маврикий, спасили се от преследването на Фока и намерили убежище в Йерусалим, отказано им от цялата останала империя. Недалеко от Елеонската планина се намирала Витанската църква с гробници-те на много йерусалимски епископи.

В дълбочината на Кедронския поток се издигали полуподземна църква над временната гробница на пресветата Дева, стълбът на Авесалом, по-далеч Силоамската базилика, построена над подземната пещера с водите на знаменития извор. Значително по-далеч в юдейската планинска пустиня се намирала високата кула на св. Сава, обкръжена от църквите и постройките на знаменитата лавра. В нейните околности Кастелийският и Пещерният манастири образували заедно с лаврата обширен триъгълник, над който се възвисявал Схоларевият манастир, разположен в подножието на кула, пос-